

Van Rijn - de Bruyn

Fruit-trees ■ Саженцы плодовых деревьев

ПИТОМНИК

ООО "Ван Райн - Де Брюн Украина"

ПИТОМНИК

Van Rijn - de Bruyn BV Голландия

www.vanrijn-debruyne.com

irene@urzik.pl

Украина, Днепропетровская обл.,
Никопольский р-н

+38 050 497 61 3

+38 0566 672 49

"Новини садівництва"
щоквартальний
науково-виробничий журнал
№2(80), квітень-червень 2013 р.

Засновники:

Укрсадвинпром; Уманський національний університет садівництва; Інститут садівництва; Інститут помології НААН; Інститут зрошувального садівництва НААН; Подільська дослідна станція Інституту садівництва НААН

Зареєстрований Держком-видавом України
5.03.1994 р., серія КВ 465

Головний редактор:

доктор с.-г. наук Мельник О. В.

Редакційна колегія:

доктори с.-г. наук Балабак А.Ф.,
Бутило А.П., Копилов В.І.,
Копитко П.Г., Майдебура В.І.,
Хоменко І.І.; доктор екон. наук
Непочатенко О.О.; кандидати с.-г.
наук Ріпак-Мельник В.П., Сенін В.В.,
Цимбровська Л.О., Рибак А.В.

Номер редагували:

Дрозд О.О., Личенкова І.О.,
Цимбровська Л.О.
Комп'ютерний набір: Мельник І.О.
Проект обкладинки,
і верстання: Мельник О.В.

**За використання
матеріалів
випуску на "НС"
обов'язкове**

Підписка в редакції

Адреса редакції:
Абон. скринька 543,
20305, м. Умань-5
Черкаської області.
Сайт: www.novsad.com
Ел. пошта: novsad@ukr.net
тел. +38 04744 32326

Підписано до друку 28.VI.2013
Формат 60x84 1/16
Обсяг 3 др. арк.

Надруковано в друкарні
фірми "Есе": 03142, м. Київ,
пр-т Акад. Вернадського, 34-1

Зміст

Захист саду

Захист черешні і вишні.....	2
Післязбиральний захист чорної смородини: польський досвід.....	5

Розсадництво

Вавіт – підшепа сливи.....	8
"Стеблові" саджанці малини для регульованого врожаю.....	9

Агротехніка

Механічне проріджування цвіту.....	11
Поетапне хімічне проріджування зав'язі.....	13
Захист від граду, дощу і птахів.....	15
Вирощування малини в закритому ґрунті.....	17
Ожина в закритому ґрунті.....	24

За рубежем

Вищу продуктивність ягідникам.....	29
Нове у виробництві чорної смородини.....	31

Нові культури і сорти

Європейські сучинні сортові тренди.....	34

Переробка, реалізація

Підготовка холодильника до сезону.....	38
Озонування ягід.....	39

Фото на обкладинці: ожина в плівковому тунелі
поблизу Любліна, Польща
(фото О.В.Мельника).

Кліщі

Чисельність кліщів у насадженнях черешні і вишні останнім часом систематично зростає, спричинюючи в серпні–вересні втрату блиску, пожовтіння й опадання листя та суттєве ослаблення дерев. Теоретично, підібрати акарицид для певної форми кліщів можна, але, наприклад, у Польщі зареєстровано лише один препарат для ранньовесняної обробки насаджень вишні і черешні (Аполло Плюс). Останній знищує яйця й личинки плодового кліща, а проти домінуючого в середній кліматичній смузі звичайного павутинного кліща не ефективний. Частим застосуванням неселективних інсектицидів лише збільшують проблему з кліщами, тому краще використати природний захист корисною ентомофауною.

Сливовий іржавий кліщ

Проти цього шкідника, який усе частіше з'являється на деревах черешні, вишні і персика, препарат Аполло також не ефективний. За значного поширення кліща розтріскується шкірка і деформуються плоди черешні. Зареєстрованих препаратів проти цього шкідника для черешні, вишні й абрикоса та порогів його шкідливості, наприклад, у Польщі, немає.

Помилки в захисті

Зазвичай, це незнання характеристик препаратів: погодних умов застосування, періоду очікування або фази шкідника чи хвороби.

Перевищення рекомендованих доз препарату ефективності не додає, а зменшення дози здатне призвести до утворення стійких до системного інсектициду популяцій шкідника, чи знизити ефективність обробки контактним препаратом. Змішування препаратів з метою меншого числа виїздів у сад та економії пального завжди супроводжується ризиком появи опіків листя або некрозів на плодах.

Потрібно використовувати прогноз погоди з Інтернету, що досить точно інформує про зміни в найближчі дні і години.

Рациональним проріджуванням крони створювати доступ пестициду до кожного листка і плода з покриттям робочою рідиною й високою ефективністю контактних інсектицидів.

Необхідно регулярно обстежувати насадження, оскільки для раціонального хімічного захисту це слід робити до обробки і за кілька днів після неї, оцінюючи ефективність попередніх обприскувань і загрозу в окремих кварталах.

Література

1. Blaszczyńska B. Problemy i przyczyny niepowodzeń w walce ze szkodnikami wiśni i czereśni // Targi sadownictwa i warzywnictwa. Konferencja. – Warszawa, 2013. – P. 34-36.
2. Mattedi L., Varner M., Forti D. Nutzlinge im obst- und weinbau. – Calliano, 1992. – 154 pp.
3. Wiech K. Szkodniki drzew owocowych. – Krakow: Plantpress, 1999. – 182 pp.

(О.В.Мельник, О.О.Дрозд)

ПІСЛЯЗБИРАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ЧОРНОЇ СМОРОДИНИ: ПОЛЬСЬКИЙ ДОСВІД

Останнім часом суттєво змінилася сортова структура польських насаджень чорної смородини, в товарне виробництво впроваджено нові сорти польської селекції – Тісел, Тібен, Рубен, Орес і Гоферт, випробовується сорт Поларес. Ці, пристосовані до ґрунтово-кліматичних умов середньої кліматичної смуги сорти, вирізняються майже удвічі вищою від популярного в недалекому минулому сорту Оджебін врожайністю й невисокою уразливістю до грибкових захворювань. Насадження нових сортів не потребують надто ретельного захисту, що дає змогу суттєво знизити собівартість, проте це не дозволяє цілковито відмовитися від застосування пестицидів. Новий сортимент смородини більш стійкий до борошнистої роси й малоуразливий стовпчастою іржею, але стійких до антракнозу та білої плямистості листя сортів немає, тому насадження смородини і порічок потрібно захищати.

Захистом смородини в післязбиральний період нерідко нехтують і значне ураження листя спричинює на 20–40% нижчу врожайність. Здорове неушкоджене листя має бути на рослинах аж до вересня, тому стан плантації слід контролювати, звертаючи увагу на прояви антракнозу, білої плямистості та американської борошнистої роси. Знищення збудників грибкових хвороб у цей період ведуть без ризику накопичення залишків пестицидів у продукції.

Небезпечні грибки

Після збору врожаю в насадженнях з недбалим хімічним захистом інтенсивно проявляється антракноз (опадання) і біла плямистість листя. На ураженій листовій пластинці антракноз помітний ближче до краю листка, а біла плямистість – рівномірно по всій його поверхні. Антракноз – скупчення бурих плям з верхнього боку, з потовщеннями з нижнього, з яких під час дощу стікає слиз із конідіями грибка.

Біла плямистість різної форми на обох боках листової пластинки, сірувата-біла з чорними крапками – плодовими тілами (пикнідами) зі значною кількістю конідіальних спор грибка – джерела вторинної інфекції, що забезпечує масове поширення збудника.

Щоб не допустити передчасного осипання листя, хімічний захист від цих хвороб обов'язково продовжують влітку. Передчасна дефоліація негативно впливає на ріст, врожайність і морозостійкість рослин, а післязбиральний захист зменшить активність грибкових захворювань і в наступному сезоні.

Іржа й борошниста роса. Листя окремих сортів чорної смородини – Бен

Ломонд, Бен Тіран, Церес, Оджебін, Бен Грейн і Бен Хоум та, певною мірою, Тібен і Тінес уражується стовпчастою іржею. На нижньому боці листка в липні скупчуються оранжеві спори, спричинюючи всихання і передчасне опадання листя. Менш небезпечне, ніж антракноз, це захворювання також здатне спричинити передчасну дефоліацію рослин, тому іржу знищують одночасно з антракнозом і білою плямистістю.

Насадження сортів Бен Ломонд, Церес і Бен Невіс суттєво уражує борошниста роса, що після збору врожаю проявляється білим нальотом на молодих приростах, який з часом буріє. Уражені пагони уповільнюють ріст, а їх верхівки завмирають, чого важливо не допустити. Хоча заходи хімічного захисту не ліквідують прояви хвороби, а лише зупиняють утворення спор (на уражених пагонах залишиться бурий наліт), ріст рослин відновиться.

Перелік фунгіцидів

Для захисту від хвороб у післязбиральний період застосовують заборонені перед збором врожаю фунгіциди (Полірам), а також препарати обмеженого використання (за причини можливого накопичення в продукції). Плануючи післязбиральний захист, добирають фунгіциди до поширених у насадженні хвороб з урахуванням ротації і частоти їх застосування (табл. 1, 2). Важливе врахування погодних умов під час обробки і після неї.

Інгібітори біосинтезу ергостеролу (ІБЕ) – Скор, Голден Діфеноконазол, Сковер, Соцер, Супло – застосовують за температури не нижче 12°C й, оскільки ці препарати потребують певного часу для проникнення у рослинні тканини, не застосовують їх перед дощем та після нього, уникаючи в такий спосіб змивання, а в суху спекотну погоду препарат передчасно висохне, не встигнувши

1. Фунгіциди, дозволені до застосування на чорній смородині в Польщі [2]

Препарат	Діюча речовина	Група
Голден Діфеноконазол	250 г/л діфеноконазолу	тріазоли
ДітанНео Тек	75% манкоцепу	дітіокарбамініани
Мак-манкоцеб	80% манкоцепу	дітіокарбамініани
Німрод	250 г/л бупіримату	піримідини
Полірам	70% метіраму	дітіокарбамініани
Сігнум	6,7% піраклостробіну + 26,7% боскаліду	стробілурино-анілідини
Сковер	250 г/л діфеноконазолу	тріазоли
Скор	250 г/л діфеноконазолу	тріазоли
Соцер	250 г/л діфеноконазолу	тріазоли
Супло	250 г/л діфеноконазолу	тріазоли
Топсін М	500 г/л тіофанату метилу	безимідазоли

2. Польська програма захисту чорної смородини після збору врожаю [1]

Хвороба	Препарат	Доза на 1га	Примітки	
Борошниста роса	Німрод	0,75–2,25л	Борошнисту росу знищують лише на вразливих сортах. Перше обприскування одразу після збирання, друге – за 10-14 діб. Німрод застосовують не частіше двох разів за сезон запобіжною дозою 0,75-1,5, винищувальною – 1,5-2,25 л/га. Скор і його аналоги застосовують не частіше двох разів на сезон за температури вище 12°C. Знищення хвороб після збирання зменшує інфекцію в наступному сезоні.	
	Скор і аналоги	0,2 л		
	Голден Діфеноконазол			
	Сковер			
	Сокер			
	Супло			
Топсін М	1,5 кг			
Антракноз (опадання листя), біла плямистість листя	ДітанНео Тек	3,0–4,5 кг		Перша обробка одразу після збирання, друга – двома тижнями пізніше.
	Мак-манкоцеб	3,0–4,5 кг		
	Полірам	4,5 кг		Післязбиральний період оптимальний для захисту від хвороб, зменшує ризик їх появи в наступному році та не призводить до накопичення в плодах залишків пестицидів.
	Скор і аналоги	0,2 л		
	Голден Діфеноконазол			
	Сковер			
	Сокер			
	Супло			
	Топсін М	1,5 кг		

подіяти. Перевага подібних фунгіцидів – широкий спектр знищуваних патогенів, проте для уникнення появи стійких форм, фунгіциди ІБЕ застосовують не частіше двох–трьох разів за сезон, чергуючи з препаратами інших хімічних груп.

Захист після механізованого збирання

Наслідком комбайнового збору врожаю чорної смородини часто буває пошкодження пагонів, які заселяє гусінь сківки чи личинки смородинової галиці й ушкоджені пагони в'януть, всихають та виламуються. Рани в місцях механічних пошкоджень особливо чутливих до цього нових польських сортів Тісел і Тібен уражуються грибками чорної плямистості смородини (*Phomopsis ribis*). Таким чином, захист від шкідників і хвороб після комбайнового збору врожаю надзвичайно важливий.

Література

1. Droniarek-Niemec A. Zwalczanie chorób porzeczek po zbiorach // Jagodnik. – 2012. – № 4. – P. 47-49.
2. Program ochrony roślin sadowniczych. – Warszawa: Hortpress, 2013. – 185 pp.

(О.В.Мельник, І.О.Личенкова)